

(Z)AŠKOLÁČEK

č. 13

Vánoční speciál

Vánoční
zázrak (?)

Jak s pejskem
přežít Silvestr

Betlémská hvězda
- legenda,
nebo skutečnost?

Vánoce na pláži,
bez kapra, s pávem
a bez Ježíška

Obsah

Zpravodaj

Co se stalo v listopadu a prosinci 1-2

Téma: Vánoce

Betlémská hvězda – legenda, nebo skutečnost? 3

Jak se v minulosti slavily Vánoce 4

Pohádka, která se poslouchá očima 5

Vánoce na pláži, bez kapra, s pávem a bez Ježíška 6-7

Vánoce našich babiček 8

Poradna

Co s použitým balicím papírem 9

Jak s pejskem přežít Silvestr 10

Tipy

Mobilní hry pro dlouhé zimní večery 11

Recenze

Vánoční zázrak (?) 12

Zábava

Zasmějte se se Simčou 13

Vánoce jsou tady i bez coca-coly

Vánoční prázdniny jsou za dveřmi a s nimi přichází konec roku 2018. Před námi je několik dnů odpočinku, pro někoho lenošení, pro jiného chvíle nabitě sportovními či jinými aktivitami. Pro zkrácení dlouhé chvíle, která by vás náhodou přepadla, vám přinášíme vánoční speciál, číslo našeho časopisu věnované právě Vánocům.

Doba Vánoc je zvláštní, je tak jedinečná, že jsme nemohli odolat pokušení zjistit o ní co nejvíc a věnovat jí celé jedno číslo. Je tolik zajímavostí, které jsme o nich zjistili, že by to vydalo na celou knihu. Shromáždili jsme jich opravdu hodně, museli jsme však z nich vybrat jen některé. Ve zkráceném čase, který jsme na jejich zpracování měli, jsme vybrali ty, o kterých si myslíme, že by vás mohly zaujmout.

Dnešní uspěchaná a komerčí poznamenaná doba nám dost brání v tom, abychom Vánoce vnímali a prožívali stejně, jako to bylo po celá staletí, nebo spíš tisíciletí. Protože se nám zdá, že se někdy duch Vánoc jaksi někam ztrácí, chtěli jsme tak trochu pátrat po tom, v čem ho spatřovali naši předci, proč vlastně Vánoce slavili.

Také jsme si položili otázku, jestli se Vánoce oslavují na celém světě, nebo ne. Myslíme si, že mnoho našich zjištění o těchto křesťanských svátcích opravdu stojí za přečtení. Nejzajímavější jsou rozdíly v jejich oslavách v různých koutech světa.

Přejeme všem našim čtenářům pěkné vánoční chvíle s naším časopisem.

Redakce

Pěkné
Vánoce
přeje
redakce
(Za)školáčka

Foto: Silvie Konečná, 9. A

Co se stalo v listopadu a prosinci

Den otevřených dveří

na naší škole byl opravdu dnem, kdy si mohli návštěvníci s našimi žáky jaksepatří zaexperimentovat. Však k tomu také lákaly upoutávky rozvěšené na dveřích.

Experimentovalo se třeba ve fyzice:

Některé fyzikální pokusy daly zabrat i ostříleným borcům. Nebylo tak snadné je úspěšně předvést, jak se na první pohled zdálo. Měli jste vidět, jak se některým z hlavy kouřilo. Škoda, že na fotografiích to není vidět. Fakt je, že jejich experimentování mělo u dětí .

A když potom Pavla v chemii předváděla to kouzlo s barevnou-nebarevnou vodou, měli jste vidět ty udivené obličejy. To se ale Silva, která jinak všechno fotila, na něj objektivem nepodívala, škoda.

V učebně přírodopisu si mohly děti zaexperimentovat se svými přírodovědnými znalostmi. Však také poznat, co je na obrázcích byl někdy pořádný oříšek. Ještě dobře, že tam byl Ondra, který mohl jako správný vánoční skřítek dětem poradit.

Naši žáci si také tak trochu pohráli se smysly mladších dětí. Dávali jim čichat bůhvíco a pak je ještě ke všemu zkoušeli, což je vlastně cítit. No řekněte, kdo to měl poznat?! Zavázali jim oči, aby neviděli, co v těch krabičkách je, a dokonce i uši, což byl ale opravdu divný experiment.

Jo, a pak se ještě navíc experimentovalo se žaludky návštěvníků i domácích: kdo víc těchhle šneků sní. Experiment se asi vydařil, po šnečích se jen zakouřilo.

Co se stalo v listopadu a prosinci

Vánoční jarmark

Den otevřených dveří u nás na škole tradičně končí Vánočním jarmarkem. Aspoň tak se nazývá rumraj, který nastane kolem třetí hodiny, když se nahnou tentokrát už dospělí návštěvníci do malé tělocvičny. To byste u toho museli být a zažít si tu strkanici, když se všichni seskupí u jednoho stánku. Směle můžeme prozradit, že nejnavštěvovanějším stánkem byl zase ten s výrobky paní učitelky Lokayové. Škoda, že se Silvě nepodařilo ten stánek, nebo spíš ty bezva vánoční drobnosti, kterými můžete zkrášlit o Vánocích svůj domov, vyfotit. Vůbec se k němu nedostala. A záda koupěchtivých přece fotit nebude, že. Takže čtenářům můžeme nabídnout jen následující pohled do jarmareční místnosti těsně po jejím otevření:

Vánoční pečení

K Vánocům patří pečení, a to nejen doma s maminkou, ale také ve škole. Hned na začátku prosince pekly děti z družiny perníčky. To vám byla vůně. Už zkraje prosince jsme měli školu jaksepatří provoněnou vánoční atmosférou. Kubovi šla práce krásně od ruky.

Masožravé rostliny na ministerstvu školství

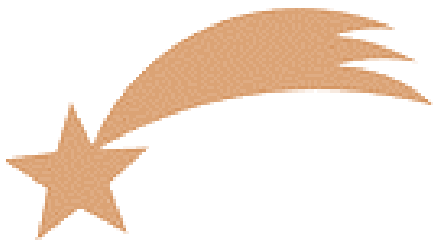
Naše redaktorka Silva Konečná z 9. A je tak „zažraná“ do masožravých rostlin, že snad ví o jejich životě všechno, a jestli ne všechno, tak určitě tolik, že i na MŠMT, kde se konala Žákovská ekologická konference, z toho byli tak „paf“, že jí doporučili, aby v bádání dál pokračovala a směle se přihlásila do Středoškolské odborné činnosti.

Přišli, prezentovali, zvítězili

Tak to jsou Barča Swatková a Ondra Švéda, oba ze 7. B, před budovou Střední školou teleinformatiky v Ostarvě-Porubě, kde se v listopadu zúčastnili krajské ekologické soutěže EkoEnergie 2018. Z jejich úsměvů a postoje Báry na fotografii je jasné, že jejich vystoupení tady bylo úspěšné. Rozhodně neprozrazujeme žádné tajemství, když píšeme o jejich úžasném úspěchu. Oni totiž v té soutěži zvítězili, a to s takovým přehledem, že bychom před nimi měli smeknout klobouk. Však se na to klání také důkladně připravovali. Protože jsme byli svědky jejich příprav, můžeme směle říct, že si to vítězství pořádně odpracovali. Ono připravit si prezentaci na téma „Chytrý region, aneb chytrá řešení hloupého jednání“ není jen tak, zvláště když máte být seriózní, ale přitom nechcete, aby byl váš výklad nezáživný.

Betlémská hvězda – legenda, nebo skutečnost?

Tento symbol zná snad každý. Bez něj si ani dnes neumíme představit svátky, které děti milují snad ze všeho nejvíce. Samozřejmě jde o Vánoce.

Hvězdou zdobíme špičku vánočního stromečku a nesmí chybět nad jesličkami v betlému.

Ale odkud se tento symbol vzal? A proč má hvězda ohon?

Legenda o Betlémské hvězdě

Co znamená slovo legenda?

Nejčastěji ho chápeme jako vypravování o životě světců, v němž vykonali podivuhodné skutky.

Kolem života Ježíše Krista vzniklo hned několik legend. Podle jedné z nich se při narození Ježíše zjevila hvězda. Ta byla pro mudrce té doby znamením, že na svět přichází Mesiáš (Spasitel), jehož příchod dlouho očekávali. Hvězda mudrcům ukazovala, kde dítě najdou, a tak se za ním vydali, aby mu přinesli dary. Hvězda zářila nad Betlémem, a tady právě narozeného Ježíše také našli.

Kdy se Ježíš narodil?

Asi se nikdy nedozvíme, kdy přesně se Ježíš narodil. O datu jeho narození totiž nejsou písemné záznamy. Dlouhou dobu si o jeho narození lidé jen vypravovali. A tak se muselo stát totéž, co s jinými informacemi, které se šíří jen ústně – k tomu, kdo ji vyslechne jako poslední, se nikdy nedostane ve stejné podobě, jak ji sdělil ten první. A toto se dělo několik generací.

Takže tady máme jen dohady a teorie. Některé čerpají z evangelí Matouše a Lukáše. Podle jednoho došlo k Ježíšovu narození ještě

před rokem 4 před naším letopočtem, podle druhého v roce 6 našeho letopočtu. Na přesném datu se neshodneme.

Byla, či nebyla při narození Ježíše kometa?

Betlémská hvězda patří mezi symboly Vánoc, ale kdyby nebylo malíře Giotta, nejspíš bychom ji vůbec neznali.

Italský malíř Giotto namaloval na začátku 14. století na fresce Klanění tří králů kometu, která krále dovedla až do Betléma, kde se Ježíš narodil. Proč to malíř udělal?

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f9/Giotto_-_Scrovegni_-_18_-_Adoration_of_the_Magi.jpg

Giotto di Bondone: Klanění tří králů

Giotto ve vesmíru

V roce 1985 byla k Halleyově kometě vyslána sonda, která byla nazvána právě po malíři Giottovi, který ji jako první evropský umělec ztvárnil ve svém díle.

Drama v blízkosti komety

Sonda pořídila asi 2000 snímků jádra Halleyovy komety. Byly to vůbec první detailní kometární snímky, které kdy byly pořízeny.

Giotto byla vybavena proti poškození prachovými částicemi, se kterými se musela setkat při průletu ohonem komety. Když sonda letěla v blízkosti jádra komety, narážely do ní prachové částice z jejího ohonu. V jedné chvíli se vědci obávali, že ji vážně poškodily a vyřadily z provozu. Ukázalo se, že

Proč nenamaloval hvězdu, ale kometu? Asi proto, že sám pozoroval Halleyovu kometu, která ho tak fascinovala, že ji do obrazu namaloval.

Halleyova kometa - předobraz Betlémské hvězdy

Halleyova kometa prolétla kolem Země v roce 1301, tedy v době života malíře Giotta, a její ohon prý na obloze dosahoval asi 70 stupňů. Byl to opravdu fantastický úkaz, který tak vnímavého malíře, jakým byl Giotto, zákonitě musel inspirovat ke ztvárnění. Kde jinde ji mohl namalovat než v Klanění tří králů.

Co tedy byla Betlémská hvězda?

Tak to se dodnes neví přesně. Mohl to být výbuch supernovy či hypernovy, ale o takovém úkazu by museli aspoň tehdejší čínští astronomové zapsat zprávu, a taková není. Vědci se nejvíce přiklánějí k tomu, že došlo ke konjunkci planet Jupitera („hvězdy králů“) a Saturnu („hvězdy Židů“) v souhvězdí Ryb.

Konjunkce = dvě tělesa jsou na obloze ve stejné pozici.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/88/Giotto_spacecraft.jpg

Vesmírná sonda Giotto blíží se ke kometě

sondu vybavili velmi účinným štítem, který ji ochránil.

Zajímavosti:

Sonda Giotto byla první, která byla uvedena do stavu hibernace (spánku) a reaktivována (znovu uvedena v život, probuzena), aby mohla prolétnout ještě kolem další komety a vyslat na Zemi nová vědecká data.

Jak se v minulosti slavily Vánoce

Nastává opět čas vánoční - období klidu, míru, pohody a pro spoustu z nás toho nejdůležitějšího, dárků. Ale napadlo vás někdy, jak asi mohli v minulosti slavit Vánoce naši předkové?

Pohanské oslavy zrození slunce

V dávných dobách pohané slavili zimní slunovrat, byl pro ně velmi důležitý. Když se po 21. prosinci začal prodlužovat den, zkracovala se noc a začínalo přibývat světla, byl to velký důvod k oslavě návratu slunce, které znamenalo nový život a úrodu. Tento

Pohané zapalovali. Hořící poleno představovalo slunce, které znamenalo nový život.

zvyk byl neobyčejně silný, lidé se ho nechtěli vzdát.

Je zajímavé, že některé zvyky z těchto oslav se dochovaly dodnes. Zapalovaly se svíce a rozkrajovala se jablka, z nichž se věštila budoucnost, chodilo se koledovat, lidé se obdarovávali.

Oslavy zimního slunovratu a křesťanská církev

I když se církev původně snažila oslavy zimního slunovratu potlačovat, zájem o něj neubýval. Tak se církev rozhodla využít svátky pro šíření své vlastní filozofie. Stanovila na tuto dobu, lépe řečeno na 25. prosince, narození Ježíše Krista, i když se nevědělo (a dodnes se přesně neví), kdy se Ježíš narodil. V Bibli ani v jiných záznamech o datu jeho narození nic není.

Křesťanské oslavy narození Ježíše

První oslavy narození Ježíše, tedy křesťanské Vánoce, se uskutečnily

v Římě, a to až ve 4. století. Víme to díky řeckému kalendáři Furia Dionysia Philocata z roku 354.

A způsob slavení Vánoc, jak je známe i my dnes, pochází dokonce až ze 17. století.

Skvěle ztvárněné zrození nového života. A také naděje.

Když se podíváme na to, které zvyky o Vánocích dodržujeme dnes, můžeme říct, že jsou to ty křesťanské, ale i ty pohanské.

Kde se vzaly dnešní vánoční samozřejmosti

Také si nedovedete představit Vánoce bez pečení vánočního cukroví, bez stromečku ozdobeného skleněnými baňkami a bez dárků pod ním? Tak si představte, že tomu tak nebylo vždy.

Pátrali jsme po tom, jak staré tyto zvyky jsou, a zjistili jsme, že jsou sice z našeho pohledu staré, ale ne zase tak moc.

Vánoční stromeček

První vánoční stromeček se objevil v 16. století v Německu. V Česku postavil a nazdobil první stromeček ředitel pražského Stavovského divadla Jan Karel Leibich až v roce 1812. Později se tento zvyk rozšířil v rodinách bohatých měšťanů v Praze. Teprve ke konci 19. století se stal samozřejmostí i na venkově a stal se samozřejmou součástí Vánoc v celém Česku.

Od jablíček ke skleněným ozdobám

Na ozdobu stromečku se používalo ovoce, hlavně červená jablíčka, ořechy a perníčky.

Až na konci 19. století se objevily skleněné vánoční ozdoby. Začali je vyrábět skláři v Německu jako náhradu za jablíčka, kterých se urodilo málo a na stromečky nebylo co věšet.

Vánoční dárky

První zmínka o tom, že se v Čechách lidé o Vánocích vzájemně obdarovávali, je z doby panování Václava IV. na konci 14. století. Tehdy se věřilo, že ten, kdo nikoho o Štědrém večeru neobdaruje, zůstane po celý další rok chudý.

Nedílnou součástí Vánoc se však dárky staly zase až v 19. století. Bylo zvykem obdarovávat členy rodiny, v bohatších rodinách i služebnictvo.

V dobách, kdy bylo hodně peněz, nacházely děti pod stromečkem hračky a drobnosti pro radost, v dobách chudých byly pod stromečkem věci praktické, jako například oblečení.

Zdroj: <http://www.pohanskafederace.cz/wp-content/uploads/2013/12/Yule-1-600x400.jpg>
Zdroj: https://1gr.cz/fotky/dnes/09/123/gal/CHU2ffa88_Jezis_Gerard_van_Honthorst_1483x1762.jpg
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/1c/Johansen_Viggo_-_Radosne_Bo%CS%8Ce_Narodzenie.jpg/450px-Johansen_-_o_-_Radosne_Bo%CS%8Ce_Narodzenie.jpg

Pohádka, která se poslouchá očima

Stručná historie betlémů

Tradici stavění betlémů založil italský světec František z Assisi na počátku 13. století. V lesní jeskyni připravil a sehrál scénu narození Ježíše Krista, jak ji známe z Bible. Pozval ke sledování této oslavy vesničany z okolí a sloužil pak také

v historii první půlnoční mši.

Uctívání Narození Páně stavěním jesliček postupně proniklo do chrámů a kostelů. V Čechách tento vánoční zvyk rozšířili hlavně jezuité. K jeho rozkvětu došlo v době baroka v 17. a první polovině 18. století.

Šlechta si už v 17. století oblíbila malé

stolní betlémy.

V Čechách se rozšířilo stavění domácích betlémů poté, co císař Josef II. provedl koncem 18. století církevní reformu. Betlémy zanikly, protože bylo zrušeno mnoho kostelů a klášterů. V té době se stala výroba domácích betlémů lidovou tradicí.

Příběh třebechovického betléma, který nás proslavil

Autor: MartinMerinsky – Vlastní dílo, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=65043315>

Tak tento betlém je národní kulturní památkou. Proslavil nás na světové výstavě Expo 1967. Tehdy ho obdivovali lidé z celého světa a obdivují ho i dnes.

Můžete se na něj jet podívat do Třebechovic pod Orebem.

Je celodřevěný, i jeho mechanické části jsou dřevěné. Je sestavený z 2 tisíc vyřezávaných dílů, mezi nimi je 373 figurek. Více než 200 postavíček se pohybuje. Je to velká stavba, na délku má 7 metrů a vysoká je více než dva metry.

Přestože je betlém více než 100 let starý, všechny jeho pohyblivé části pracují i dnes bez problémů.

Mechanismus tvoří přes 300 dřevěných soukolí a 152 ozubených kol.

Stavění betléma jako vášně

Betlém začal stavět Josef Probošt jako dárek pro svou ženu. Původně to měly být jen jesličky, jenže v průběhu práce na nich se rozhodl, že vytvoří největší betlém na světě. Úplně jeho stavbě propadl a svoje hospodářství zanedbával. K práci přizval dalšího lidového řezbáře Josefa Kapuciána a Josefa Frimla, autora mechanismu.

Pohádka, která se poslouchá očima

Po Proboštově smrti však toto monumentální dílo skončilo vyhozené v kůlně. Až o mnoho let později se učitel češtiny František Skřivan, který se o něm náhodou dozvěděl od dětí ve škole, rozhodl betlém zachránit, aby ho mohla jako jiná díla lidové umělecké tvorby obdivovat veřejnost.

Tomuto svému záměru se věnoval mnoho desítek let a dosáhl toho, že betlém přečkal všechny pokusy o zničení či krádeže. Díky němu můžeme dnes tuto pohádku, která se poslouchá očima (tak sám betlém nazval) obdivovat.

Středem zájmu na Světové výstavě Expo'67

Třebechovický betlém poprvé cestoval za oceán do kanadského Montrealu, kde se v roce 1967 konala Světová výstava Expo'67. A betlém byl jedním z nejobdivovanějších exponátů, **přišlo se na něj podívat přes 8 milionů návštěvníků.**

Zdroj: Autor: Gampe – Vlastní dílo, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=16714465>

Vánoce na pláži, bez kapra, s pávem a bez Ježíška

Položil jsem si otázku, kde všude a jak lidé slaví Vánoce. Naše zjištění určitě nepřekvapí, je to všude tam, kde jsou křesťané. Takže je to v Evropě, ale i jinde ve světě. Je ale zajímavé, jak se v různých zemích oslavy Kristova narození liší. S tím, jak rozdílně může jeden svátek probíhat, chci naše čtenáře seznámit.

Vánoce u Protinožců

V Austrálii a na Nové Zélandě mají v prosinci léto. Dovedete si představit, kde asi tak Australané mohou Vánoce slavit? Řekl bych, že na pláži. My máme štědrovečerní večeři doma v teple u stromečku a oni mají na pláži piknik.

A ještě jedna zajímavost z tohoto koutu světa. Dárky australským dětem naděluje Santa Claus, ale nedoprovází ho sobí, to by asi tady vypadalo divně. Podržte se! Chodí s ním klokan. Ty dárčky pak asi nosí v klokaní kapse.

Jenom by mě zajímalo, jestli se Santa v tom svém kožešinovém oblečku v tom vedru neuvaří.

Někde tady mezi těmi lidmi jsou Santa Claus s klokanem a rozdávají dárečky.

Zdroj: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a5/Bondi_Beach%2C_Sydney%2C_Australia.jpg

<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/d4/Julemand.jpg/450px-Julemand.jpg>

Dánský Julemanden, nebo Santa Claus?

Tak toto je dánský Julemanden. Vypadá hodně podobně jako americký Santa Claus, ale Santa to není. Je to totiž skřítek. Sídlí v Grónsku a dánské děti mu dlouhou dobu posílaly dopisy se svými vánočními přáními.

Dnes už však Julemandova kancelář, do které dopisy chodily, nefunguje.

Se skřítkem se totiž stala v posledních dvaceti letech velká proměna. Začal se víc a víc podobat americkému Santa Clausovi, až se v něj proměnil úplně.

Jak se to mohlo stát? Dá se říct, že za to může obrovský zábavní park Santa Clause v městě Rovaniemi blízko polárního kruhu. Obchod je obchod, nejlépe se prodává zábava, ne tradice a zvyky.

V Dánsku mají naštěstí ještě i jiné tradice, které si zatím strážejí lépe. Snad o ně nepřijdou.

Adventní věnec se čtyřmi svíčkami má jiný význam než ten náš. Svíčky na něm představují období života: dětství, mládí, dospělost a stáří.

Štědrý večer je tajuplný. Například děti vidět nazdobený stromeček dříve než před štědrovečerní večeří. To by se jinak kouzlo Vánoc vytratilo. S dárky je to totéž. Děti, ale i dospělí o nich nesmí mít předem ani ponětí. Překvapení je na prvním místě. Každý se právě na to překvapení těší.

Ještě jedno překvapení čeká na ty, kteří dodržují zvyky. O Štědrém dnu

nesmí chybět sladký rýžový nákyv zapečený s kousky mandlí a jednou mandlí celou. Kdo celou mandli najde, dostane malý dárek navíc.

Ke štědrovečerní večeři mají Dánové krocana a husu. No a přejídají se stejně jako my Češi.

A ještě jedna tradice je zajímavá. O Štědrém dnu musí být v domě dánská vlajka, nejlépe na stromečku. Určitě to souvisí s národní hrdostí.

Zdroj: <https://4.bp.blogspot.com/-0Ej-yILRSi0/WEnbSg0KxyI/AAAAAADTxg/XDYxqsbWLuEwMfztsUffmcyLVuKtuVQACEw/s640/b9aebd807bccf05e86ce07fed5648342.jpg>

Pohodové italské svátky

Italové prožívají vánoční svátky velmi v klidu a pohodě. Stejně klidně probíhají přípravy na ně. Zatímco u nás je už tak měsíc před Vánoci samý shon, uklízí se, peče se a nakupuje, v Itálii se hospodyňky za ničím nehoní. Však proč taky, vždyť jde hlavně o to prožít svátky v kruhu rodiny.

Pro Italy jsou nejdůležitějším symbolem Vánoc jesličky. Snad každá

rodina má svůj domácí betlém, který se dědí z generace na generaci.

Zdroj: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/9a/Betlemme_agli_Angeli_2013_Caltanisetta_25.JPG/1280px-Betlemme_agli_Angeli_2013_Caltanisetta_25.JPG

Živý betlém v Caltanisetta na Sicílii

Svoji zálibu v jesličkách vyjadřují Italové také pořádáním živých betlémů. Lidé jich organizují po celé zemi asi dvě stě. Je to skvělý příklad toho, že lidé i dnes umí držet při sobě a vytvořit něco krásného i bez toho, že by jim za to někdo platil.

Ještě jedna zajímavost: v některých oblastech Itálie nosí dětem dárky Babbo Natale, který je podobný našemu Mikulášovi, jinde zase hodná čarodějnice Befana.

<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/af/PeacockSide.jpg/258px-PeacockSide.jpg>

Tak tohoto nádherného ptáka si Brazilci dávají o Vánocích k jídlu.

Vánoce jako karneval

V Brazílii se také slaví Vánoce. Lidé si však tady oslavy představují jinak než my. Doba Vánoc je pro ně další příležitostí k bujarým oslavám, které hodně připomínají známý brazilský karneval. Jihoameričané to snad už ani jinak neumí.

U štědrovečerní večeře se sejde celá rozvětvená rodina, všichni příbuzní, blízci i ti vzdálení. Pak je to teprve

oslava jaksepatří.

A co byste řekli, že mají Brazilci ke štědrovečerní večeři? Asi byste neuhodli. Ti bohatší si s oblibou dávají nadívaného páva. Ostatní pak jedí krocana. A nesmí se zapomenout na hrozny, protože ty prý přinášejí bohatství a štěstí.

No a o půlnoci samozřejmě nesmí chybět ohňostroj. Teprve pak se rozdávají dárky.

Děda Mráz a Sněhurka

V Rusku roznáší dětem dárky Děda Mráz, kterého někdy doprovází Sněhurka. Jsou to kouzelné pohádkové postavy a podle toho také vypadají. Oba mají nádherně vyšívané

kabátce a Děda Mráz s sebou nosí berlu mrazilku.

Rusové slaví Vánoce dost neobvykle. Když my máme Štědrý den, oni jdou normálně do práce. Jejich oslavy Vánoc začínají až po našem novém roce 7. ledna.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/7e/Ded_moroz_belarus_1.jpg

Proč tomu tak je? Jejich rok se řídí jiným kalendářem než ten náš. Je to proto, že Rusové jsou sice křesťané, ale pravoslavného vyznání. Z toho důvodu také mají jiné zvyky a tradice.

Ještě je jedna zajímavost. Pravoslavná tradice oslav Vánoc jako narození Krista byla před sto lety přerušena. Křesťanské církevní svátky byly nahrazeny civilními oslavami. Tehdy vznikla nová tradice s Dědou Mrázem a Sněhurkou. Děda Mráz přijíždí na saních až Čukotky, kde má svůj domov. Doprovází ho jeho vnučka Sněhurka.

Tyto postavy známe z kultovního filmu Mrazík. Vyskytují se i v jiných ruských lidových pohádkách.

Pravoslavné Vánoce se slaví i jiných zemích na východ od nás. Je to například na Ukrajině, v Bělorusku, Bulharsku, Srbsku, Černé Hoře, také v Kazachstánu a Makedonii. A představte si, že také mezi křesťany v Egyptě.

Vánoce našich babiček

Babičky a dědové mívají hlavy plné vzpomínek. Tak jsme si řekli, že by bylo zajímavé dozvědět se od nich, jaké Vánoce mívají oni v době, kdy byli mladí, třeba stejně staří jako my.

Musíme říct, že to byla pěkná povídaní. Těšila nejen prarodiče, od kterých jsme loudili vánoční příběhy, ale i nás. S prarodiči je to prima.

Jak to bylo v 50. letech minulého století

Pro vánoční stromeček se vždy chodilo do lesa. Pak byl vždy čerstvý a dlouho doma vydržel. Zdobil se vždy až o Štědrém dnu, nikdy ne dřív. A byla to mužská práce, dělal to můj pradědeček. Na stromeček věšel jablka, ořechy, opravdové svíčky a taky prskavky.

Před štědrovečerní večeří se šlo do chléva a zvířatům se dával chleba a jablka.

Ke štědrovečerní večeři se chystalo zelí, chleba, brambory a nesměla chybět ryba. Jedly se oplatky. Na stole byla také vánočka a med a nechyběly ani koláče, které se pekly v peci.

Na Boží hod vánoční se chodilo na 5 hodin ráno do kostela.

Karin Lasotová

60. léta minulého století

Den před Štědrým dnem byl zabit kapr, který předtím nějakou dobu plaval ve vaně, a děti se na něho chodily dívat.

Na Štědrý den ráno se vždy zdobil stromek. Věšely se na něj baňky a papírové ozdoby a připevňovaly svíčky.

Celá rodina byla pohromadě. Zpívaly se koledy a zapalovaly se svíčky. Rodiče i děti byli svátečně oblečení.

O Štědrém dnu se nesmělo jíst. Jedlo se až večer. Štědrovečerní večeře začínala dětskou krupičkou, pokračovala hrachovou polévkou, bramborem se zelím, řízkem, kaprem a oplatkem s medem.

Pak se do vody lilo olovo.

Každý dostal jen jeden dárek.

Po večeři se chodilo na půlnoční mši do kostela.

Filip Noga

Vánoce mojí prababičky probíhaly podobně jako ty naše. Dělal se velký úklid. Peklo se cukroví a různé dobroty. Prababička vařila rybí polévku a dělala bramborový salát.

Po večeři se všichni sešli u vánočního stromečku a zpívaly se koledy. Rozbalovaly se dárky. Ty nebyly tak bohaté, jako jsou dnes. Pak se šlo do kostela. Byly to pohodové svátky.

Patrik Siuda

Vánoce na vesnici byly jiné než ve městě. U našich bylo zvykem vždycky na Štědrý den ráno vybělit kuchyň.

Stromeček se zdobil sušeným ovocem a cukrovím a taky baňkami. U stromečku se zpívaly písničky, asi stejně jako dnes, například Tichá noc.

Jedla se zelňačka, čočková polévka, vánočka, sušené ovoce ...

Jako dárky byly nejčastěji věci, které se potřebovaly, třeba svetr, košile, rukavice, kalhoty a další takové věci.

Natálie Cencialová

70. léta minulého století

Stromeček se strojil baňkami, řetězem a čokoládou z vánoční kolekce.

Všichni museli být svátečně oblečení. Co se našlo pod stromečkem? Hlavně potřebné věci, pro děti hlavně to, co potřebovaly do školy.

Ke štědrovečerní večeři byla drůbeží/hovězí polévka s nudlemi, smažený kapr a bramborový salát. Pak se jedlo cukroví, ovoce, oplatky s medem, ořechy.

Před jídlem i po jídle byla vždy modlitba.

Richard Sabela

Vánoční zvyky

Bylo běžné, že naši prapředci vždy dodržovali zvyky, které převzali od svých předků. Některé z nich se možná v rodinách dodržují dodnes. Některé z těch zvyků, o kterých nám vyprávěli, si stojí za to připomenout.

Celá rodina byla pohromadě.

Všichni byli svátečně/slavnostně oblečení.

Stromeček se strojil až o Štědrém dnu.

Strojil ho muž, nejčastěji tatínek.

Ten, kdo měl hospodářství, dával před štědrovečerní večeří slavnostní krmení domácím zvířatům.

Zpívaly se koledy.

Pod talíř se před večeří dávaly mince, aby se každého držely peníze.

Rozkrajovalo se jablko - hvězdička jádřince předvíдалa zdraví.

Louskaly se vlašské ořechy, zda nás čeká radost nebo smutek.

Do skořápek ořechů se upevnily svíčky a jako lodičky se pouštěly na vodu, aby se zjistilo, jestli bude rodina držet pohromadě nebo se rozdělí.

Na přípravě této stránky se podíleli žáci 6. B

Co s použitým balicím papírem

Blíží se Vánoce, a tak nakupujeme dárečky, abychom udělali svým blízkým radost. Chceme, aby i pod stromečkem vypadaly atraktivně, aby byly pěkně zabalené. Proto nakupujeme hladký, krásně potištěný vánoční balicí papír, abychom dárky udělali co nejlákavější.

V České republice se o Vánocích spotřebuje 11 km² balicího papíru. S tím byste pokryli dálnici z Ostravy až do Prahy.

A co takhle upcyklace?

Že nevíte, co to upcyklace je? Rádi tuto otázku zodpovíme. Právě vánoční balicí papír se k tomu hodí ze všeho nejlíp. Jde o to, abyste ho znovu použili, ale k jinému účelu než k balení.

Je spousta nápadů, jak balicí papír využít. Chce to jen trochu fantazie. Pro inspiraci si můžete taky „dojít“ na internet. Nebo vám třeba napoví některé z našich nápadů.

Většinou končí v koši

Když ale přijde Štědrý večer a dárky rozbalíme, ten nádherný papír většinou končí v koši. Jestliže ho pak vyhodíme do kontejneru na tříděný odpad, je to pořád lepší, než když ho dáme do netříděného odpadu. Mezi našimi spolužáky jsme zjistili, že je to u nich doma tak půl na půl.

Také s nimi někteří rodiče zatopí v kotli, ale to si myslím, že není ten nejlepší způsob, jak s použitým vánočním papírem naložit. Ta lepší varianta je, když se třeba papír schová a příště znovu použije, jak to někde dělají hlavně babičky. Také jsme se od jednoho žáka dozvěděli, že dávají použitý papír hrnčiči, který do něj balí své výrobky.

Záložka do knihy

Když pod stromečkem najdete knihu, můžete si do ní z papíru, do kterého byla zabalená vyrobit pěknou záložku. Ta bude stálou připomínkou na počteníčko, kterým jste si zpříjemnili dlouhé zimní večery.

Přáníčko k novému roku

Napadlo mě, že když z něho vyrobím přáníčka k novému roku, nemusím je jít kupovat a ušetřím peníze na něco jiného.

Konfety na sváteční stůl

Proč byste měli nakupovat drahé konfety, když si je můžete snadno vyrobit sami?

Balicí papír můžete nastříhat na malé proužky, razídkem vystříhnout například vločky nebo hvězdičky a ozdobit s nimi třeba silvestrovský stůl.

Jak s pejskem přežít **Silvestr**

Proč psi nemají rádi ohňostroj

Mnoho pejsků se ohňostroje bojí. Z rachejtlí a petard mají opravdu strach. Proč tomu tak je? Vždyť pes je jinak neohrožené a odvážné zvíře.

Není se čemu divit, pes má totiž mnohem citlivější sluch než my lidé. Zvuky, které vydávají petardy, slyší 6x hlasitěji než my.

Nenechávejte pejska doma samotného

Když se jdete o Silvestru někam bavit a necháte pejska doma samotného, připravíte mu hodně těžké, až děsivé chvíle. Slyší totiž velmi silné zvuky, které si navíc není schopný vysvětlit, protože nikdo konkrétní je nezpůsobuje. Je z toho ve velkém stresu. Pejsek může v té chvíli i zpanikařit. Chce těm neznámým zvukům utéct, ale ven z bytu se sám nemůže dostat.

Když se pak vrátíte z oslavy domů, najdete zdemolovaný byt a pejska, jak se krčí někde v koutě a celý se třese. Třeba takto:

Pejsek se může nakonec bát i vás, a tak na vás vycení zuby. Třeba takto:

Pak se budete bát i vy.

Vy se ale svého psa bát nechcete, že?

Rady nad zlato

Naštěstí existuje několik rad, jak to udělat, abyste s pejskem přežili silvestrovský ohňostroj v klidu.

Rozhodně mu nevysvětľujte, že se nemá bát. Vysvětlováním dosáhnete jediné něčeho podobného, jako je toto:

Tak co byste mohli dělat? I v tomto případě platí, že **nejlepší je dobře pejska vycvičit.**

Když můžete psa naučit aportovat a plnit různé povely, můžete ho naučit i tomu, aby se nebál silných a neočekávaných zvuků. To umí například psi myslivců, když jsou na honu. Ti se určitě nebojí zvuků, které vydávají brokovnice při střelení zajíců a bažantů.

Takže naučte svého pejska, aby se rachejtlí a petard nebál. Jak to máte udělat? Pouštějte mu speciální CD se zvukem petard (dostane se koupit, stačí se zeptat v nějakém pet centru). Při přehrávání si s pejskem hrajte, mazlete se s ním a dávejte mu pamlsky. Pes si tak spojí zvuky ohňostroje s příjemnými vzpomínkami.

Ale to nejdůležitější je, abyste byli s ním. Uklidněte ho hlavně tím, že budete vedle něho. Když uvidí, že vy se chováte klidně, že vás rachejtle nerozhází a petardy vás nelekají, bude také klidnější.

Ale pozor! Buďte s pejskem nejlépe doma. Nechoďte s ním dívat se na ohňostroj ven. I když ho budete mít na vodítku, mohl by se vám vytrhnout a běžet pryč. Pak už ho nemusíte nikdy najít.

V bytě nebo v domě jsou zvuky z ulice slyšet slaběji. To bude citlivému sluchu pejska vyhovovat.

A ještě jedna rada. Nesnažte se ukazovat pejskovi, jak jsou ty rachejtle krásně barevné a jak osvětlují noční oblohu. Může ho to také lekat, stejně jako zvuky. Spíš před ním zatáhněte závěsy nebo žaluzie, aby rychlé střídání světel neviděl. A jestli sami nemůžete odolat a chcete se na ohňostroj dívat, závěs pro sebe jen kousek odhrňte.

Pejscí se často bojí ohňostroje, když s ním mají spojenou nepříjemnou vzpomínku. Dělejte proto všechno tak, aby měli jen pěkné a příjemné vzpomínky. Potom se vám odmění třeba takovým „úsměvem“:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/6/6a/Skus_psa.jpg/220px-Skus_psa.jpg
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/7c/Montage_of_dogs.jpg/300px-Montage_of_dogs.jpg
https://c.pxhere.com/photos/96/7c/dog_pet_domestic_animals_animal_canine_beautiful_friendship_adorable-1084567.jpg
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/db/Separa%C4%BDn%C3%AD_%C3%BAzost.jpg/1200px-Separa%C4%BDn%C3%AD_%C3%BAzost.jpg
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/e/e1/Hovawart_puppy_9_and_half_week.JPG/220px-Hovawart_puppy_9_and_half_week.JPG

Mobilní hry pro dlouhé zimní večery

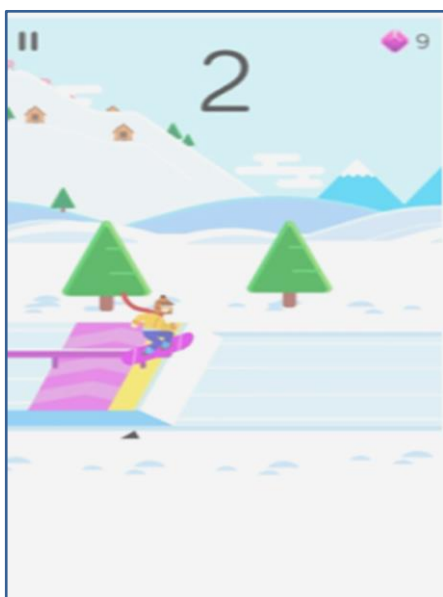
Jelikož je toto číslo časopisu vánoční speciál, chtěl jsem napsat recenzi na nějakou vánoční hru, jenomže jsem narazil na malý problém, ono moc těch vánočních her na mobilní zařízení není.

Alto's Adventure

Hra, která dostala nespočet ocenění za svou atmosféru, hudbu, ale hlavně za prostředí.

V této hře budete hrát za mladého snowboardistu Alta, který žije v malé opuštěné vesnici v horách. Alto, ve své vesnici zastává roli pasáčka lam, rád jezdí po svazích hor do okolních vesnic.

Hra má úžasnou atmosféru, jezdíte po zasněžených kopečcích (spíše tedy kopcích), vyhýbáte se překážkám a k tomu vám hraje skvělá a mírumilovná hudba.

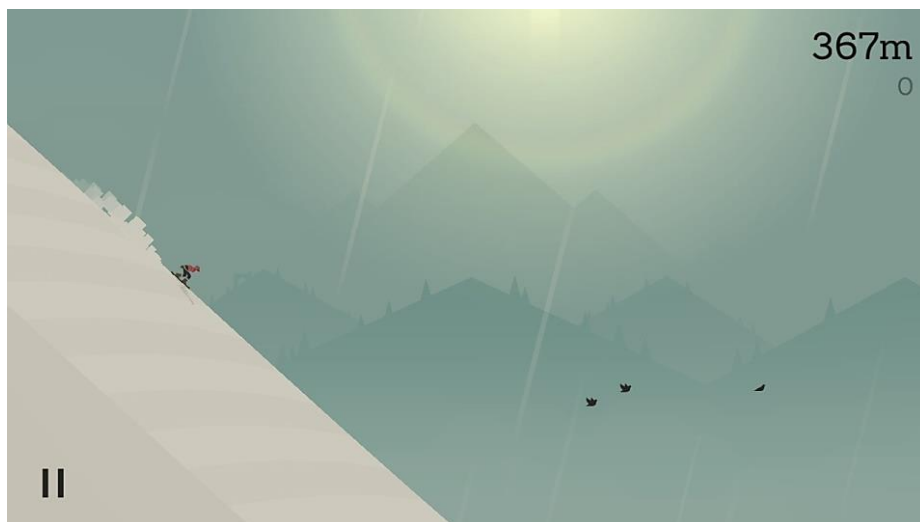

Ketchapp Winter Sports

Vývojářské studium Ketchapp je známo svými jednoduchými avšak dobrými a hlavně populárními hrami. Ve hře Winter Sports si nezhrajete jeden zimní sport, ale rovnou tři, zkusíte si skateboarding, „běžkování“ a bruslení.

Všechno je zabaleno v pěkném grafickém kabátku. I tady si můžete svou postavu obléknout do různého oblečení, které nakupujete za diamanty, ale nemusíte se bát, že byste diamantů měli nedostatek, hra je totiž velice šetrná diamanty vám doslova hází pod nohy.

Většina vývojářských studií totiž do svých her vkládá takzvané eventy, což jsou události, které oslavují různé svátky nebo události v reálném světě. Proto jsem se rozhodl, že zde uvedu pár vánočních her, ale také se na tomto listu objeví zimní hry, které, jak doufám, Vám pomohou zkrátit čekání na Štědrý den a zahnat případnou nudu o vánočních prázdninách.

Puppet ice hockey

Kdo by neznal hokej, sport, který je v mnoha zemích jedním z nejoblíbenějších. Právě do tohoto sportu vás zasvětil česká hra Puppet ice hockey.

Ale nečekejte žádnou realističnost! Můžete si vybrat z hodně zemí, za které můžete hrát. Hrajete však jenom za jednoho hráče.

Hra navíc není licencovaná, takže místo Jaromíra Jágra hrajete například za Jerryho Jegra.

Ve hře se nachází také power-upy, které mohou vašeho protivníka zpomalit nebo vám přidat rychlost, která vám pomůže dostihnout puk jako první.

Je to zábavná hříčka, která vám celkem snadno pomůže ukrátit dlouhou chvíli.

Kdo si hraje, nezlobí.

Ondřej Švéda, 7. B

Vánoční zázrak (?)

Název v originále: What Light

Počet stran: 248

Autor: Jay Asher

Žánr: Dívčí román

Jeden z milionu příběhů o lásce - opravdu light čtení

Šestnáctiletá Sierra má dva domovy - jeden v Oregonu, kde její rodiče vlastní farmu na vánoční stromky a druhý v Kalifornii, kde od začátku prosince do Štědrého dne stromky prodávají. Sierra sice nemůže trávit Vánoce se svými kamarádkami z Oregonu a s přáteli z Kalifornie nemůže naopak trávit zbývajících jedenáct měsíců roku, ale i tak má takový život ráda a nedokáže si představit, že by žila jinak.

Bohužel se ale obchodu se stromky moc nedaří a její rodiče uvažují o tom, že tento rok to bude naposled, kdy budou mít v Kalifornii svůj vánoční stánek se stromky. Pro Sierru by to znamenalo, že by už netrávila Vánoce se svou nejlepší kamarádkou Heather a její rodinou a také by už nikdy neviděla, jak zákazníci září štěstím, když si koupí stromeček.

To ale není jediná starost, která jí trápí. Její kamarádka Heather ji totiž stále přemlouvá, aby si tuto zimu konečně našla nějakého přítele a přestala se držet svých pravidel o tom, jaký by měl být nebo neměl být její kluk. A když o tom začne Sierra trochu uvažovat, ve stánku narazí na Caleba.

Caleb má ale tajemství. Před lety udělal příšernou chybu, a přestože dnes se snaží být vzorný člověk, dodnes za ni platí a lidé ve městě ho pomlouvají. Sierra ale nehledí na jeho minulost a vidí ho jako toho kluka, který kupuje vánoční stromečky těm, kteří na ně nemají peníze. Už i kvůli jeho laskavosti si ho zamiluje a rozhodne se, že s ním bude chodit. Má ale jejich vztah vůbec nějakou budoucnost, když Sierra za několik dní odjíždí zpět do Oregonu a není jasné, jestli se vůbec příští rok vrátí?

A to je tak asi všechno. Co říct dál? Asi jen tolik, že příběh vás neurazí ani ničím nepřekvapí. Není nijak složitý a naštěstí není dlouhý, takže máte knihu přečtenou za krátkou chvíli.

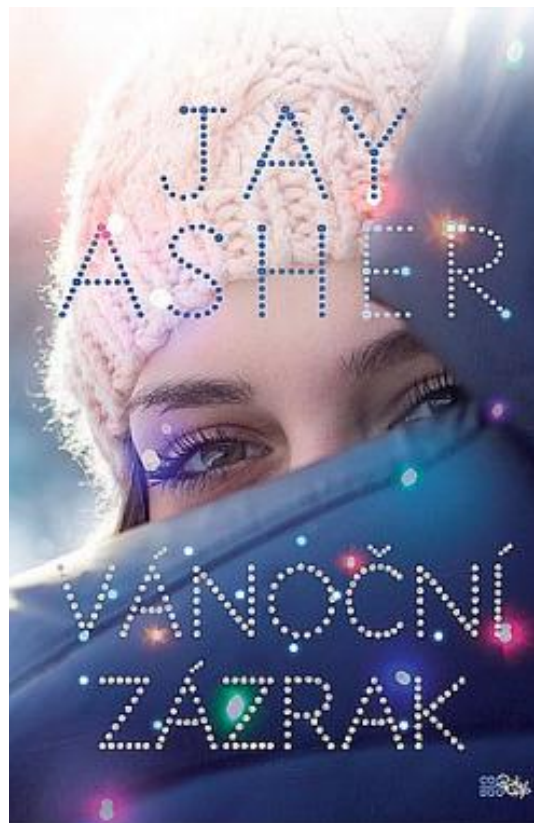
Nemohu říct, že by vás autor tímto příběhem přivedl k přemýšlení. Postavy jsou vcelku jednoduché, takové až málo uvěřitelné. Takoví lidé ve skutečném životě nejsou. Autor si s jejich vykreslením nedal moc práce.

Sierra je vždy, za všech okolností perfektní. Až si řeknete, taková bych chtěla být, dokonalá. Ale tak to v životě není. Zkrátka na mě hlavní postava působila jako umělá.

Caleba autor nejdříve zahalil do tajemství. Zjistíte, že má problém, o kterém jeho okolí ví všechno, jenom Sierra ne. Fajn, ale místo toho, aby se z toho tajemství vyklubala pořádná zápleтка, Caleb o něm Sieře jen tak řekne, a ... dál nic. Konec s tajemným klukem. Žádné napětí. Všechno se dozvíte na jedné stránce.

Ještě ke všemu je ten problém, který Caleb má, málo uvěřitelný. Proč? Do romantického vánočního příběhu se opravdu nehodí. Rozhodně byste očekávali něco úplně jiného. Je to jako pěst na oko. A Sierra se s tou záležitostí vyrovná, jako by ani neexistovala. Takové vztahy mezi postavami působí zjednodušeně, zkratkovitě a málo uvěřitelně.

Pořád čekáte na nějakou pořádnou zápletku, a zápleтка nikde. Děj nějak tak plyne k závěru. Někdy jsem měla při čtení dojem, jako by si autor jen dělal poznámky do svého

zápisníku a potom je jenom dal dohromady, příběh dál nepropracovával. Čtete, čtete, a najednou jste na konci a ani nevíte, jestli máte očekávat další díl knihy, jak tak trochu autor naznačuje, nebo radši ne.

Název knihy naznačuje, že se o Vánocích stane nějaký zázrak. Jestli tím zázrakem autor myslel lásku mezi dvěma mladými lidmi, tak v tom, jak ke vzniku tohoto vztahu mezi Sierrou a Calebem dojde, o žádný zázrak nešlo. Ale překladateli knihy se podařilo upoutat pozornost čtenářů.

Název v češtině slibuje pěkný vánoční příběh, ale spíš je chybou, stejně jako jich překladatel udělal v samotném textu. Narazila jsem na ně dost často.

Motto: Nesud' knihu podle obalu, snaží se skrýt banální obsah.

Obálka je nádherná. Okamžitě přiláká pozornost. Řeknete si, že tu knihu si musíte přečíst. To bude ta správná romantika. I to tajemství vám fotografie na obálce slibuje.

Vezmete knihu do ruky, zalistujete v ní a zase si řeknete, že to je ono, toto chci číst. Text je na každé stránce olemovaný hvězdičkami.

Správný marketing – obal prodává.

Silvie Konečná, 9. A

Zasmějte se se Simčou

Copyright: Simona Konečná 2018

Redakční tým:

Silvie Konečná, 9. A, Viktorie Kačorová, 7. A, Ondřej Švéda, 7. B, Marek Witas, 6. A, Simona Konečná, 5. tř., Jan Stoklásek, 4. tř., Marie Stryjová, 6. B, Klára Kutajová, 6. B, Karolína Tomicová, 6. B

Na čísle spolupracovali:

Mgr. Magda Luzarová, Mgr. Hana Kurillová, Marie Bijoková, žáci 6. B

Fotodokumentaci k článkům o akcích poskytli žáci a učitelé školy, ostatní fotografie jsou převzaty z veřejně přístupných zdrojů www.wikipedia.cz, upload.wikimedia.commons.org.

Autorka loga časopisu: Natálie Kozlová, absolventka školy

Editor: Eva Fojtíková, školní knihovnice

Vydavatel: MZŠ a MŠ, Hnojník 120, p. o.

13. číslo vychází 20. prosince 2018